

หลักประกันและการคุ้มครองตามกฎหมายไทย

1. ความนำ

หลักประกันและการคุ้มครองที่จะกล่าวถึงในบทนี้ ได้แก่ หลักประกันและการคุ้มครองการลงทุนของเอกชนในเรื่อง

- 1) รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นแข่งขันกับเอกชน
- 2) รัฐจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ
- 3) หลักประกันในการนำหรือส่งออกซึ่งเงินตรา
- 4) รัฐจะอนุญาตเสมอไปให้ส่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ลออกนอกประเทศ
- 5) การคุ้มครองกิจการของผู้ลงทุนที่ได้รับการส่งเสริม

ในแต่ละตอนนี้จะได้พิจารณาถึงนโยบายของรัฐ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักประกัน และการคุ้มครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ปัญหาและข้อเสนอนะที่เกิเกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้น

อนึ่งหลักประกันและการคุ้มครองตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนนี้ไม่ใคร่ระบุว่า จะเป็นหลักประกันและการคุ้มครองที่จะให้แก่ผู้ลงทุนเอกชนชาวต่างประเทศโดยเฉพาะ แต่เป็นหลักประกันและการคุ้มครองแก่การลงทุนของเอกชน โดยทั่วไปที่ได้รับการส่งเสริม ฉะนั้นจึงอาจรวมความได้ว่า การลงทุนของเอกชนต่างประเทศก็จะได้รับหลักประกันและการคุ้มครองตามกฎหมายเท่ากับเอกชนผู้ลงทุนไทย

2. หลักประกันที่รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นแข่งขันกับเอกชน

2.1 นโยบายของรัฐต่อการลงทุนของเอกชน

ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจแบบเสรีมาเป็นเวลานาน โดยปล่อยให้กิจการค้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ดำเนินการโดยเอกชน ดังเช่น

ศาสตราจารย์ของพ่อขุนรามคำแหงที่ว่า "ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองค้า" ซึ่งนักนิเวศศาสตร์ได้วินิจฉัยว่าเป็นพื้นฐานแห่งระบบการค้าแบบเสรีมาแต่โบราณกาล¹

ในด้านการลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนทางอุตสาหกรรมรัฐก็ยังยึดนโยบายเศรษฐกิจแบบเสรีอยู่ คงจะเห็นได้จากนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สาม ได้แถลงไว้ว่า

"...รัฐจะยึดถือระบบเศรษฐกิจเสรีเป็นหลัก โดยจะสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่การประกอบอุตสาหกรรมเอกชนเป็นสำคัญ หน้าที่ของรัฐได้แก่การกำหนดนโยบายที่แน่นอนในการให้บริการ และเครื่องจูงใจเพื่อส่งเสริมการลงทุน..."²

ในด้านการประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน รัฐก็ได้ยืนยันอย่างแน่วแน่ที่จะไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน และขณะเดียวกันก็จะพยายามลดกิจการรัฐวิสาหกิจที่มีอยู่ลงหรือพยายามให้เอกชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจการรัฐวิสาหกิจเหล่านั้น นโยบายดังกล่าวนี้ปรากฏชัดในแผนพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สาม เช่นกัน คือ

"...รัฐจะไม่ตั้งวิสาหกิจขึ้นใหม่เพื่อแข่งขันกับเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคานอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industry) ส่วนวิสาหกิจที่รัฐดำเนินการอยู่แล้วก็จะทำการ

¹ หลวงสุทธีวาทนฤพณี, คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย, (พิมพ์ครั้งที่ 3) (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2512), หน้า 35.

² สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2515 - 2519, (นครหลวง: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี 2515), หน้า 277.

มหทวนวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง วิธีปฏิบัติให้เสร็จภายใน
ระยะเวลาของแผนฯ เพื่อกำหนดนโยบายที่แน่นอนในการ
คงไว้หรือยกเลิกทำเนิการทอไปให้แน่ชัด ,นอกจากนั้นจะ
ได้พิจารณา เปิดโอกาสให้เอกชนได้เขามารวมทุนทวย..."³

จากคำแถลงของรัฐบายในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวอาจถือ
ได้ว่าเป็นการแสดงออกซึ่ง เจตนารมณ์ของรัฐบาลในเรื่องที่รัฐจะคงไว้ซึ่งระบบเศรษฐกิจ
เสรีรัฐจะปล่อยให้เอกชนทำการลงทุนในกิจการทางธุรกิจโดยรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซง
หรือแข่งขันกับเอกชนดังกล่าว

ส่วนในปัญหาที่ว่าคำแถลงหรือนโยบายในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจนี้จะเชื่อ
ถือได้แค่ไหนอย่างไรนั้นจะเป็นปัญหาที่ค่อนข้าง โทยหลักแล้วนโยบายของรัฐ เป็นเรื่อง
เปลี่ยนแปลงได้เสมอ นโยบายของรัฐจะไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายที่จะบังคับให้รัฐต้องรับ
ผิดชอบ นโยบายของรัฐอาจจะถูกล้มเลิกหรือเปลี่ยนแปลงโดยรัฐบาลชุดต่อ ๆ มาก็ได้
ฉะนั้นจึง เป็นการยากที่จะเรียกความเชื่อถือจากเอกชนผู้ลงทุนต่างประเทศโดยเพียงคำ
แถลงนโยบายของรัฐโดยเฉพาะรัฐในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทาง
การ เมืองอยู่ตลอดเวลาอย่างประเทศไทยในปัจจุบันนี้

2.2 หลักประกันตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ได้บัญญัติถึงหลักประกัน
ในการที่รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นแข่งขันกับเอกชนในข้อ 15 ว่า "ให้ผู้ที่รับการส่งเสริม
ได้รับหลักประกันดังต่อไปนี้ (1) รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับ
การส่งเสริม"⁴

³ เรื่อง เกม, หน้าเดียวกัน.

⁴ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 15 (1).

การบัญญัติให้หลักประกันที่รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับการส่งเสริมนี้ มีมาตั้งแต่การประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2497 และได้บัญญัติหลักการนี้ไว้ในกฎหมายลงทุนทุกฉบับ⁵ จนถึงประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

หลักประกันตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนนี้ได้ให้หลักประกันเฉพาะผู้ลงทุนเอกชนที่ได้รับการส่งเสริมเท่านั้น และกิจการที่ได้รับความประกันว่ารัฐจะไม่แข่งขันก็เฉพาะกิจการที่ได้รับการส่งเสริมเช่นกัน ฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า เอกชนผู้ลงทุนที่ไม่ได้รับการส่งเสริมหรือแม้แต่เอกชนที่ได้รับการส่งเสริมและประกอบกิจการอื่นทัวนออกเหนือจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมจะไม่ได้รับความประกันตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 นี้ใช้คำว่า "รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับการส่งเสริม" อันเป็นถ้อยคำทำนองเดียวกับกฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับก่อน ๆ ซึ่งในทางปฏิบัติก็มิได้ชี้ให้เห็นว่ารัฐอาจจะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหลักประกันที่รัฐให้ไว้ในกฎหมายส่งเสริมการลงทุนก็ได้ เช่น ในกรณีที่รัฐบาลมีโรงงานอยู่แล้วทำการขยายกิจการหรือปรับปรุง เครื่องจักรที่ล้าสมัยให้ทันสมัย ซึ่งทั้งสองกรณีนี้รัฐยอมมีข้อแย้งว่าไม่เป็นการประกอบกิจการขึ้นใหม่ แต่เป็นการปรับปรุงกิจการหรือเครื่องจักรทางหากในคานตลาดรัฐก็อาจจะอ้างว่าเป็นการผลิตเพื่อขายส่วนราชการต่างหาก นอกจากนั้นรัฐยังมีโอกาสที่จะกีดกันเอกชนไม่ให้ตั้งโรงงานแข่งขันกับรัฐอีก โดยไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงานเพราะเป็นการแข่งขันกับรัฐบาล⁶ ในทางปฏิบัติรัฐบาลได้จัดตั้ง

⁵กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนฉบับที่แล้ว ๆ มา เช่นพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรมปี 2497, พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2503.18 (1) และพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2505 ม.18 (1).

⁶ดูคำอภิปรายของนายโฮสต์ โกคิน, เรื่องกฎหมายหุ้นส่วนบริษัทและกฎหมายทางการค้า, ในเนติบัณฑิตยสภา, การสัมมนากฎหมายธุรกิจ 21 - 25 พฤศจิกายน 2514, (นครหลวง, 2515) หน้า 257 - 7.

รัฐวิสาหกิจขึ้นทำการแข่งขันกับเอกชนหลายครั้ง เช่น ในปี 2506 รัฐได้สร้างโรงงาน
ทอผ้าขนาดใหญ่ขึ้นที่พิษณุโลก ปี 2508 รัฐสร้างโรงงานไฟเบอร์บอร์ดและตั้งโรงงานไม้อัด
อัดและอื่น ๆ อีก⁷

การวินิจฉัยปัญหาข้อโต้แย้งในเรื่องการแข่งขันกับเอกชนนี้ก็เป็นปัญหาหนึ่ง
ที่ควรได้รับการพิจารณา เพราะในกฎหมายส่งเสริมการลงทุนบัญญัติไว้แต่หลักประกันว่า
รัฐจะไม่จัดตั้งกิจการขึ้นแข่งขันกับผู้ได้รับการส่งเสริม แต่หาได้บัญญัติถึงว่าในกรณีพิพาท
หรือโต้แย้งในกรณีดังกล่าวใครจะเป็นผู้วินิจฉัย ซึ่งหากพิจารณาตามประกาศของคณะปฏิวัติ
ความขอ 3 ซึ่งบัญญัติให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนคณะหนึ่ง มีอำนาจและหน้าที่ตาม
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้⁸ ก็อาจสรุปได้ว่าเมื่อมีข้อโต้แย้งดังกล่าวเกิดขึ้น คณะ
กรรมการส่งเสริมการลงทุนจะเป็นผู้มีอำนาจชี้ขาดว่ากิจการใดเป็นการแข่งขันกับเอกชน
หรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติก็ดำเนินการอยู่ การมอบอำนาจให้คณะกรรมการส่งเสริมการ
ลงทุนวินิจฉัยข้อโต้แย้งดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่น่าพิจารณา ประการแรกคือ จะเป็นกรรมแก่
เอกชนผู้ลงทุนเพียงพหรือไม่ ในเมื่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนไม่ได้เป็นองค์กร
อิสระ เป็นองค์กรที่แต่งตั้งโดยรัฐบาล ทั้งกรรมการส่วนใหญ่ก็เป็นรัฐมนตรีและข้าราชการ
ประจำ ซึ่งจะต้อง เป็นฝ่ายรักษาผลประโยชน์ของรัฐและหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของรัฐ
ประการที่สองหากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนวินิจฉัยว่ากิจการใดเป็นการแข่งขันกับ
เอกชน จะบังคับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอย่างไร เพราะคณะ
กรรมการส่งเสริมการลงทุนไม่ได้เป็นองค์กรทางตุลาการ หรืออนุญาโตตุลาการตาม
กฎหมายแพ่งพาณิชย์ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติหากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

⁷ ดูคำอธิบายของ พลตรีประมาณ อติเรกสาร, "เรื่องกฎหมายการลงทุน",
ในเนติบัณฑิตยสภา, เรื่องเกม, หน้า 391 - 2.

⁸ ดูประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ. 2515 ข้อ 3.

เห็นว่ากิจการใดจะเป็นการแข่งขันกับเอกชนก็อาจจะเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็สามารถจะสั่งระงับการก่อตั้งกิจการใหม่ของรัฐนั้นได้

ปัญหาว่าหากเอกชนผู้ลงทุนไม่พอใจในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และหรือหากเกิดความเสียหายแก่เอกชนผู้ลงทุนขึ้นเนื่องจากการแข่งขันของรัฐนี้เอกชนจะมีทางเยียวยาได้อย่างไร หรือมีทางเรียกร้องค่าเสียหายได้อย่างไรหรือไม่
ปัญหานี้ เมื่อพิจารณาตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนแล้ว เอกชนจะไม่มีทางเยียวยาอย่างไรเลย นอกจากเอกชนผู้ลงทุนนั้นจะทาคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งก็ยังเป็นปัญหาว่าผู้ลงทุนนั้นจะมีสิทธิฟ้องคดีที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือไม่ จะฟ้องใคร เป็นจำเลย คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือรัฐบาล
ปัญหานี้จะได้พิจารณาอย่างละเอียดอีกครั้งในตอนที่กำลังกล่าวถึงหลักประกันที่รัฐจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ⁹

3. หลักประกันที่รัฐจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ

3.1 นโยบายของรัฐและหลักประกันต่อทรัพย์สินของ เอกชนตามรัฐธรรมนูญ

รัฐได้ย้าถึงหลักประกันในเรื่องความปลอดภัยในทรัพย์สินและกิจการลงทุนของเอกชนไว้ในหลายที่ด้วยกัน เช่นในนโยบายตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในรัฐธรรมนูญ และในกฎหมายส่งเสริมการลงทุน

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สามกล่าวถึงหลักประกันในความปลอดภัยต่อกิจการและทรัพย์สินของผู้ลงทุนว่า "...รัฐจะไม่โอนวิสาหกิจของเอกชนมาเป็นของรัฐ เว้นแต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ แต่ในกรณีเช่นนี้ก็จะให้เงินทดแทน หรือชดเชยตามสมควรแก่มูลค่าสิ่งของของวิสาหกิจเอกชน..."¹⁰

⁹ ภูหน้า 196.

¹⁰ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, เรื่อง เกม, หน้า 277.

หลักประกันต่อกิจการลงทุนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนี้ เหมือนกับหลักประกันในนโยบายการลงทุนของประเทศกำลังพัฒนาอื่นที่เข้าถึง เจตนจำนงค์ที่จะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ หรือแม้จะมีการโอนมาเป็นของรัฐ รัฐก็จะจ่ายค่าทดแทนให้ แต่อย่างไรก็ตามหลักประกันต่อทรัพย์สินและกิจการลงทุนในนโยบายของรัฐนี้ห้ามมีผลบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด จึงเป็นการยากที่เชื่อถือในนโยบายของรัฐดังกล่าว

ในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2517 ได้บัญญัติถึงหลักประกันต่อทรัพย์สินของ เอกชนไว้ในมาตรา 39 ว่า

"...การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศโดยตรง หรือการคุ้มครองทรัพย์สินสาธารณะหรือเพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตร หรืออุตสาหกรรม หรือเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นและต้องชดเชยค่าหัวขวัญอันเป็นธรรมแก่เจ้าของ ตลอดจนคุ้มครองสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย..."¹¹

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้วางข้อจำกัดในการที่จะ เว้นคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนไว้ โดยหลักแล้วรัฐบาลจะโอนทรัพย์สินของเอกชนไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการกระทำโดยอำนาจของกฎหมาย และเพื่อวัตถุประสงค์หรือความจำเป็นตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น

การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้ ก็เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายบริหาร คือรัฐบาล โอนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนโดยพลการ รัฐบาลจะโอนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ โดยการบัญญัติเป็นกฎหมายออกมา

¹¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 ม. 39.

ปัญหาว่าผู้ลงทุนต่างประเทศจะได้รับหลักประกันความมั่นคงในรัฐธรรมนู
นี้ด้วยหรือไม่ โดยหลักแล้วเห็นว่าผู้ลงทุนต่างประเทศไม่ได้รับหลักประกัน
ทั้งนี้เพราะมาตรานี้เป็นบทบัญญัติในหมวด 3 เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ฉะนั้น
เจตนารมณ์ของกฎหมายก็มุ่งจะให้หลักประกันแก่พลเมือง คือชาวไทย อย่างไรก็ตามผู้
ลงทุนอาจพลอยได้รับหลักประกันตามมาตราในกรณีที่เป็นการร่วมทุนในรูปบริษัทจำกัด
ซึ่งปกติเมื่อบริษัทนั้นจดทะเบียนในประเทศไทย และมีทุนหรือผู้ถือหุ้นส่วนมากเป็นของคนไทย
บริษัทนั้นก็ถือว่าเป็นบริษัทไทย ย่อมจะได้รับหลักประกันตามรัฐธรรมนู

คำว่า "อสังหาริมทรัพย์" นี้ในรัฐธรรมนูไม่ได้ให้ความนิยามไว้ ฉะนั้นก็
ย่อมหมายถึงอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งได้แก่ที่ดินกับทรัพย์
อันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกันกับที่ดินนั้น และสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรม-
สิทธิ์ในที่ดินด้วย¹² โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ บนที่ดินก็เป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น
อาคารโรงงานอุตสาหกรรมก็ถือเป็นอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งถ้ามีการโอนหรือเวนคืนไปเป็น
ของรัฐก็ย่อมถือเป็นการโอนหรือเวนคืนที่ขัดห้ามตามรัฐธรรมนู เว้นแต่จะเช่าขายยก
เวนคืนที่กล่าวแล้ว

หลักประกันทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูจะมีผลผูกพันและเชื่อถือได้เพียงไร
ปกติเมื่อมีกฎหมายเวนคืนใจจะออกมาและมีข้อโต้แย้งว่ากฎหมายนั้นขัดแย้งกับรัฐธรรมนู
คณะกรรมการตุลาการ รัฐธรรมนูก็จะวินิจฉัยชี้ขาด ถ้าหากวินิจฉัยว่าเป็นการขัดแย้งกับ
รัฐธรรมนูกฎหมายนั้นก็ตกไปไม่มีผลบังคับใช้¹³ แต่ปัญหามีอยู่ว่าตัวรัฐธรรมนูเองไม่
เป็นกฎหมายที่มั่นคงพอเพราะมักจะมีการล้มล้าง และยกเลิกกันโดยปฏิวัติรัฐประหารกันบ่อย
จึงเป็นการยากที่จะกล่าวว่า หลักประกันตามรัฐธรรมนูเป็นหลักประกันที่มั่นคงพอ

¹²ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. 100.

¹³รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ม. 214, 215 และ 216.

3.2 หลักประกันตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ได้บัญญัติหลักประกันเกี่ยวกับกิจการลงทุนของผู้ได้รับการส่งเสริมที่จะไม่ถูกบังคับโอนไปเป็นของรัฐไว้ในข้อ 15 (2) ว่า "รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริมมาเป็นของรัฐ"¹⁴

เป็นที่น่าสังเกตว่ากฎหมายส่งเสริมการลงทุนได้บัญญัติหลักประกันนี้ไว้ในกฎหมายลงทุนเกือบทุกฉบับ¹⁵ และในทางปฏิบัติยังไม่เคยมีกรณีบังคับโอนซึ่งกิจการลงทุนของผู้ได้รับการส่งเสริมมาเป็นของรัฐ ซึ่งต่างกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่มีการบังคับโอนกิจการของผู้ลงทุนต่างประเทศไปเป็นของรัฐอยู่เนือง ๆ

ในคำถ้อยคำมีค่าที่ควรได้รับการพิจารณาอยู่สองคำ คือ คำว่า "โอน" นี้จะหมายความว่าไหน ในประกาศของคณะปฏิวัติไม่ได้ให้คำนิยามไว้ จะหมายถึง "เวนคืน" ตามรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่ ในพจนานุกรมได้ให้นิยามคำว่า "โอน" ว่า หมายถึง "ยอมมอบให้ เช่นโอนกรรมสิทธิ์"¹⁶ ฉะนั้นคำว่าโอนในประกาศของคณะปฏิวัตินี้จึงควรจะหมายถึงการเข้าถือสิทธิในกิจการและทรัพย์สินของผู้ลงทุนตามความหมายเกี่ยวกับ "Nationalization" ในภาษาอังกฤษ¹⁷

คำว่า "กิจการของผู้ได้รับการส่งเสริม" นี้เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าจะหมายถึงกระบวนการลงทุนทั้งหมด ตามความหมาย

¹⁴ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 15 (2).

¹⁵ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ฯ พ.ศ.2503 และ พ.ศ.2505 ม. 18 (2) ซึ่งใช้ข้อความเหมือนกัน

¹⁶ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 (พิมพ์ครั้งที่ 12) ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2515, หน้า 1049.

¹⁷ ความหมายของคำ "Nationalization" ในบทที่ 5 หน้า 109-110.

ในข้อ 11¹⁸ ของประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 เช่น บริษัท ก. ได้รับการส่งเสริมในกิจการประมง ฉะนั้นกิจการของบริษัท ก.ที่จะได้รับหลักประกันที่รัฐจะไม่โอนมาเป็นของรัฐได้แก่ กิจการประมงทั้งหมดของบริษัท ก. ซึ่งรวมถึงเรือประมง ทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น ทองเงิน อาคารสถานที่ ฯลฯ

ปัญหาว่า คำว่า "โอน" จะหมายรวมถึง "การเพิกถอนสัมปทาน" ด้วยหรือไม่อย่างเช่นในกรณีเพิกถอนสัมปทานเหมืองแร่ของบริษัท Thailand Exploration Mining Company (TEMCO) ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า การโอน หรือ Nationalization นี้ไม่รวมถึงการเพิกถอนสัมปทาน เว้นแต่รัฐจะเพิกถอนสัมปทานแล้ว รัฐเข้าดำเนินการในกิจการนั้นเสียเอง ซึ่งถ้าเป็นกรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการโอนอย่างหนึ่งซึ่งความสำคัญไม่ได้อยู่ที่สัมปทาน

แม้ว่าในการปฏิบัติยังไม่เคยมีประวัติว่ารัฐเคยละเมิดคอกหลักประกันในการที่จะไม่โอนกิจการลงทุนของผู้ได้รับการส่งเสริมไปเป็นของรัฐเลย ก็ไม่ได้หมายความว่าหลักประกันตามกฎหมายนี้จะเชื่อถือได้เสมอ เพราะรัฐอาจจะยกเลิกหลักประกันนี้เสียเมื่อไรก็ได้ หรือรัฐอาจจะละเมิดหลักประกันที่รัฐให้ไว้ก็ได้ เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของรัฐจะทำได้เสมอ และไม่มีทางที่ผู้ลงทุนจะไปคัดค้านอำนาจดังกล่าว ดังที่กล่าวแล้วในเรื่องหลักประกันที่รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นแข่งขันกับเอกชนผู้ได้รับการส่งเสริม ปัญหาที่จะพิจารณาในที่นี้คือ ถ้าหากรัฐไม่ปฏิบัติตามหลักประกันที่ให้ไว้ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับหลักประกันดังกล่าว เอกชนผู้ได้รับการส่งเสริมจะมีทางเยียวยาอย่างไร กฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไทยไม่ได้กำหนดวิธีเยียวยาในกรณีที่รัฐละเมิดหลักประกันที่ให้ไว้ ทางปฏิบัติผู้ลงทุนสามารถร้องขอไปยังคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งถ้าคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเห็นชอบด้วยกับคำร้องของผู้ได้รับการส่งเสริมก็อาจชี้แจงไปยังคณะรัฐมนตรี และถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นด้วยกับข้อเสนอก็จะเสนอของคณะกรรมการลงทุนก็อาจสั่งระงับการโอนกิจการนั้นไว้ แต่ถา คณะรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยและอนุมัติให้ดำเนินการโอนกิจการของผู้ลงทุนต่อไป เห็นว่าผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไม่มีทางที่จะเยียวยาอะไรตามกฎหมายภายใน

¹⁸ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 11.

ปัญหาว่าหากการร้องทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนไม่ประสบความสำเร็จ ผู้ได้รับการส่งเสริมจะนำคดีขึ้นสู่ศาลได้หรือไม่ ในเมื่อพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 55 เกี่ยวกับความ ซึ่งบัญญัติว่า "เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้"¹⁹ สรุปได้ว่าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้นผู้ที่จะเป็นคู่ความได้ คือ (1) บุคคลที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายแพ่ง และ (2) บุคคลที่จะต้องใช้สิทธิทางศาล ในกรณีแรกเห็นว่าผู้ได้รับการส่งเสริมไม่สามารที่จะเป็นคู่ความได้ เพราะข้อโต้แย้งในการที่รัฐโอนกิจการของผู้ลงทุนเป็นข้อโต้แย้งตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้ได้รับการส่งเสริมอันมีลักษณะเป็นกฎหมายปกครอง ไม่ใช่กฎหมายแพ่ง ปัญหาที่ผู้ลงทุนจะเป็นคู่ความ (2) ในฐานะ "บุคคลที่จะต้องใช้สิทธิทางศาลจะได้หรือไม่ ในคำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของพระนิติการณประสม ใ้คำอธิบายคำว่า "บุคคลที่จะต้องใช้สิทธิทางศาล" ว่าหมายถึงในกรณีที่บุคคล ไม่มีข้อพิพาท เช่น การร้องขอเป็นผู้อนุญาตของบุคคลผู้ไร้ความสามารถ²⁰ ซึ่งถ้าถือตามความหมายในคำอธิบายนี้แล้ว ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนก็ไม่น่าจะเป็นคู่ความได้ เพราะสิทธิทางศาลที่กล่าวถึงการเป็นสิทธิทางแพ่งด้วย

นอกจากนั้นแล้วถึงแม้สมมติว่าผู้ได้รับการส่งเสริมจะนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ รัฐก็สามารถอ้างหลักอธิปไตยของรัฐ (Sovereignty) ที่จะไม่อยู่ภายใต้อำนาจของศาลก็ได้

¹⁹ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ม. 55.

²⁰ดูพระนิติการณประสม, คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, (พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยเนติบัณฑิตยสภา), (กรุงเทพฯ : แสงทองการพิมพ์, 2515), หน้า 45-7.

ฉะนั้นในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าหลักประกันในการที่รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ลงทุนมาเป็นของรัฐเป็นหลักประกันที่ล้อย ๆ หากมีผลบังคับทางกฎหมายไม่ เพราะไม่มีทางเยียวยาสำหรับเอกชน

4. หลักประกันในการนำหรือส่งออกสิ่งเงินตรา

4.1 พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

การโอน แลกเปลี่ยน นำหรือส่งออกเงินตรา อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา พ.ศ. 2485 ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงควบคุม จำกัด หรือห้ามปฏิบัติการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือการอื่น ซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในรูปใด²¹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการส่งเงินตรา ธนาคารบัตร ธนาคารที่หลักทรัพย์ เงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศ²²

ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน นำเข้า และส่งออกสิ่งเงินตราตามพระราชบัญญัตินี้ โดยปกติธนาคารแห่งประเทศไทยจะมอบอำนาจให้แก่ธนาคารพาณิชย์ในการอนุญาตเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน นำเข้า และส่งออกสิ่งเงินโดยทั่วไป เว้นแต่การแลกเปลี่ยน นำเข้า และส่งออกในบางกรณีที่จะต้องได้รับอนุมัติจากธนาคารแห่งประเทศไทยโดยตรง

ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เปิดทะเบียนพิเศษขึ้นที่ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน โดยเงินตราต่างประเทศที่ผู้ลงทุนส่งหรือนำเข้ามาไม่ว่าจะเป็นรูปของเงินทุนหรือเงินกู้ จะได้

²¹ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ม. 4.

²² พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ม. 4 (2).

นำขึ้นทะเบียนพิเศษไว้ และเมื่อผู้ลงทุนดังกล่าวประสงค์จะนำเงินปันผล กำไร หรือ ดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินที่ได้ขึ้นทะเบียนพิเศษ หรือส่งเงินทุนหรือการนำเงินก้อนนั้นกลับออกไป ก็จะได้รับ การอนุญาตให้นำหรือส่งออกไปได้ ตามเงื่อนไขที่จะได้กำหนด²³

4.2 หลักประกันให้นำหรือส่งออกเป็นเงินตราต่างประเทศตามกฎหมายส่งเสริม

การลงทุน

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 15 (3) บัญญัติให้หลักประกันในการนำหรือส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ โดยผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไว้ว่า

...ให้นำหรือส่งเงินออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศใดๆ เมื่อเงินนั้นเป็นเงินลงทุนที่ผู้ได้รับการส่งเสริม นำมาจากต่างประเทศ เงินตราต่างประเทศ ผลกำไรที่เกิด จากเงินลงทุนนั้น ดอกเบี้ยเงินตราต่างประเทศ หรือเป็นเงิน ที่ผู้ได้รับการส่งเสริมมีข้อผูกพันตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และบริการทาง ... ในการประกอบกิจการที่ได้รับส่งเสริม การลงทุน เว้นแต่ในระยะเวลาที่ตุลาการชำระเงินของประสบ ความยุ่งยาก จำเป็นต้องส่งเงินตราต่างประเทศใหม่สำ รອງไว้ตามสมควร ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจำกัดการนำ หรือส่งเงินนั้นออกนอกประเทศ เป็นกรณีชั่วคราวเพื่อผลดัง กลานั้นก็ได้ อย่างไรก็ดี ธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่ จำกัดการส่งเงินลงทุนที่นำเข้ามาจากต่างประเทศให้ต่ำกว่า ร้อยละยี่สิบต่อปี ถ้าการส่งเงินนั้นกระทำภายหลังที่นำเข้ามา แล้วเป็นเวลาสองปี และจะไม่จำกัดการส่งผลกำไรให้ต่ำ กว่าร้อยละสิบห้าต่อปีของเงินทุนที่ชำระแล้ว ที่นำมาจาก

²³ดูแถลงการณ์ธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องอำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุน ในประเทศไทย, ลงวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2502.

ต่างประเทศ²⁴

จากบทบัญญัติในข้อนี้ จะเห็นได้ว่าในยามปกติผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ได้รับหลักประกันที่จะให้นำ หรือส่งออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรี โดยไม่จำกัดจำนวน และเวลา

ประเภทของเงินที่ได้รับอนุญาตให้นำหรือส่งออกได้แก่ เงินลงทุนต่างประเทศที่นำเข้ามา เงินกู้ต่างประเทศ ผลกำไรที่ได้จากเงินลงทุนนั้น ดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินที่ผู้ได้รับการส่งเสริมมีข้อผูกพันตามสัญญาในการใช้สิทธิและบริการต่าง ๆ ในการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม เช่น เงินที่ต้องใช้ตามสัญญาการใช้เครื่องหมายการค้า การใช้สิทธิบัตร คำพิพากษา และอื่น ๆ

ในยามที่ประเทศประสบกับความยุ่งยากในดุลการชำระเงิน ซึ่งปกติธนาคารแห่งประเทศไทยจะจำกัดการนำหรือส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศไว้ เป็นการชั่วคราวเพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศไว้เป็นสำรอง ผู้ลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมก็ยังได้รับหลักประกันที่จะได้รับอนุญาตให้นำหรือส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศได้บางส่วน คือ จะได้รับอนุญาตให้นำหรือส่งออกซึ่งเงินที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบต่อปี ถ้าการส่งเงินนั้นกระทำภายหลังที่นำเข้ามาแล้วเป็นเวลาสองปี จะได้รับอนุญาตให้ส่งผลกำไรได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีของเงินทุนที่ชำระแล้วที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

ในทางปฏิบัติ เมื่อผู้ลงทุนนำเงินทุนต่างประเทศเข้ามา ธนาคารแห่งประเทศไทยจะนำไปขึ้นทะเบียนไว้ในทะเบียนพิเศษ ต่อมาภายหลัง เมื่อผู้ลงทุนนั้นประสงค์จะส่งเงินปันผล กำไร หรือดอกเบี้ยอันเกิดจากเงินทุนต่างประเทศในทะเบียนพิเศษนั้น ออกไป หรือส่งเงินทุนหรือคืนเงินกู้คืนกลับออกไปก็จะได้รับอนุญาตให้ส่งออกไปได้

²⁴ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ. 2515 ข้อ 15 (3).

ดังปรากฏตามรายละเอียดในแถลงการณ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

" (ก) การส่งกำไรหรือเงินปันผล เมื่อได้หักภาษีเงินได้และภาษีอื่นใดที่พึงเสียพร้อมทั้งได้กันเงินสำรองต่าง ๆ ไว้แล้ว

(ข) การส่งกำไรสุทธิ ซึ่งคำนวณว่าจะได้รับสำหรับระยะเวลา 6 เดือนแรกของปี การเงินของกิจการที่ลงทุนได้ในอัตราร้อยละห้าสิบของกำไรสุทธินั้น

(ค) การส่งเงินไปชำระดอกเบี้ย หรือต้นทุนกู้ตามสัญญา

(ง) การส่งเงินที่นำมาลงทุนกลับคืนเมื่อเลิกกิจการ หรือเมื่อแสดงให้เห็นที่พอใจว่า กิจการที่นำเงินมาลงทุนนั้นหมดความจำเป็นที่จะใช้ทุนนั้นในประเทศไทย อีกต่อไป

ในกรณีที่ส่งเงินดังกล่าวออกคราวละมาก ๆ เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอาจให้เฉลี่ยส่งเป็นงวด ๆ เพื่อมิให้กระทบกระเทือนอัตราแลกเปลี่ยนเงินก็ได้"²⁵

ปัญหาที่ว่าถ้าผู้ลงทุนต่างประเทศร่วมลงทุนกับผู้ลงทุนไทย โดยการให้สินเชื่อทางเครื่องจักร หรือรวมมือทางเทคนิค วิชาการ หรือค่านตลาด โดยที่มูลค่าการรวมลงทุนออกเป็นเงิน ผู้ลงทุนต่างประเทศในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมนั้น จะได้รับหลักประกันตามประกาศของคณะปฏิวัติข้อ 15 (3) นี้หรือไม่ ในประกาศของคณะปฏิวัติใช้คำว่า "ให้นำหรือส่งเงินออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศไทย เมื่อเงินนั้นเป็นเงินลงทุนที่ผู้ได้รับการส่งเสริมนำเข้ามาจากต่างประเทศ..." จึงน่าจะหมายถึงเงินทุนที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่ผู้ลงทุนนำเข้ามาจริง ๆ ไม่รวมถึงสินเชื่อทางเครื่องจักร ฯลฯ ดังกล่าวข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ลงทุนอาจส่งเงินออกได้โดยอาศัยอำนาจตามข้อความที่ว่า "...เงินที่ผู้ได้รับการส่งเสริมมีข้อผูกพันตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิและบริการต่าง ๆ" ฉะนั้นผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นจึงสามารถส่งออกเป็นเงินตรา

²⁵ ญ.แถลงการณ์ธนาคารแห่งประเทศไทย, เรื่องเดิม.

ต่างประเทศ ซึ่งสินเชื่อกังกล่าวได้ แต่จะส่งผลกำไรที่ได้จากสินเชื่อนั้นออกไปได้หรือไม่
ยังเป็นปัญหา เพราะกฎหมายบัญญัติขึ้นเพียงว่า "ผลกำไรที่เกิดจากการลงทุนนั้น" เงิน
ลงทุนในสินเชื่อกองหมายถึง เงินลงทุนที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่นำเข้ามาจริง ๆ

5. หลักประกันในการให้ส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ออกนอกประเทศ

รัฐมีอำนาจในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกซึ่งสินค้าต่าง ๆ ตามที่รัฐเห็น
เหมาะสมในบางครั้งมีเหตุการณ์จำเป็นภายในประเทศ เช่น สินค้าชนิดนั้นเกิดขาดแคลน
ไม่เพียงพอแก่การบริโภค หรือ อุปโภคภายในประเทศ รัฐก็อาจประกาศควบคุม หรือห้าม
ส่งออกซึ่งสินค้านั้นก็ได้ ดังเช่นในบางปีได้มีการควบคุมการส่งออกสินค้าบางชนิด เช่น
ข้าว น้ำตาล อาหารสัตว์ ซึ่งวิธีการควบคุมหรือห้ามส่งออกดังกล่าวนี้อาจเป็นผลเสียแก่ผู้
ลงทุนในแง่ของตลาดและลูกค้า

ดังนั้นเพื่อความมั่นใจแก่ผู้ลงทุนกฎหมายได้บัญญัติให้หลักประกันแก่ผู้ได้รับการ
ส่งเสริมการลงทุนไว้ว่า "ผู้ลงทุนจะได้รับอนุญาตเสมอไปให้ส่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้
จากการลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมออกนอกประเทศ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเพื่อ
ประโยชน์ความปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ"²⁶

โดยหลักแล้ว รัฐให้หลักประกันว่าจะยอมให้ผู้ได้รับการส่งเสริมส่งออกซึ่งผลิต
ภัณฑ์ได้เสมอ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งข้อ
ยกเว้นอันนี้ทำให้หลักประกันนี้ไม่ค่อยจะแน่นอน เพราะอะไรคือความจำเป็นเพื่อความ
ปลอดภัยหรือเศรษฐกิจรัฐเป็นผู้ชี้ขาด ผู้ลงทุนไม่สามารถจะคัดค้าน หรือแม้แต่ในกรณีที่รัฐ
จะไม่รักษาหลักประกันที่ให้ไว้ เอกชนผู้ลงทุนก็ไม่สามารถเรียกร้องหรือหาทาง เบียดเบีย
ใด ๆ ได้ทั้งสิ้น

²⁶ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ. 2515 ข้อ 15 (4).

6. การคุ้มครองกิจการลงทุนของผู้ได้รับการส่งเสริม

วิธีการที่รัฐจะให้ความคุ้มครองแก่กิจการลงทุนของผู้ได้รับการส่งเสริมจากการแข่งขันโดยสินค้าประเภทเดียวกันจากต่างประเทศตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนอาจแบ่งออกได้เป็นสามประการ คือ

- 1) โดยวิธีการห้ามนำเข้า
- 2) โดยวิธีการตั้งกำแพงภาษี
- 3) โดยวิธีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ

6.1 การคุ้มครองโดยวิธีการห้ามนำเข้า

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 บัญญัติไว้ว่า

"เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริม คณะกรรมการการอาชญากรรมผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับสิทธิและประโยชน์พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทุกอย่าง ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) การห้ามนำผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง"

.....
 ทั้งนี้ ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด"²⁷

บทบัญญัติในข้อนี้ได้กำหนดวิธีการคุ้มครอง โดยการกำหนดให้เป็นสิทธิพิเศษของผู้ได้รับการส่งเสริมที่จะร้องขอให้มีการห้ามนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง

²⁷ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 24.

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้ามีด้วยกันหลายฉบับ เช่น กฎหมายศุลกากรซึ่งเป็นกฎหมายควบคุมการนำเข้าโดยวิธีการทางเรือเก็บภาษีอากร พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง กฎหมายฉบับนี้ทำให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ดำเนินการควบคุมการส่งออกและนำเข้าซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุม โดยมีคณะกรรมการควบคุมการส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุมเป็นผู้มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ว่า สินค้าใดควรที่จะควบคุม สินค้าใดควรที่จะอนุญาตหรือห้ามมิให้ส่งออกป็นอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร สินค้าใดที่อาจตกอยู่ในข่ายแห่งการควบคุมนี้หรือห้ามส่งออกหรือนำเข้านี้ให้กำหนดขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา²⁸

อนึ่ง ในพระราชบัญญัติควบคุมการนำเข้าและส่งออกนี้ได้กำหนดสาเหตุที่จะให้มีการควบคุมเฉพาะกรณีเพื่อเหตุแห่งความมั่นคงสาธารณะ สาธารณสุข และสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ²⁹ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไม่สามารถที่จะร้องขอให้มีการห้ามนำเข้าได้ เพราะการห้ามนำเข้าจะกระทำได้อีกเฉพาะในกรณีเพื่อความมั่นคง สาธารณสุข และสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ฉะนั้นประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 นี้จึงได้บัญญัติให้สามารถมีการห้ามนำเข้าซึ่งสิ่งขอลดหรือผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้เพื่อประโยชน์แห่งการคุ้มครองการลงทุนได้อีกกรณีหนึ่ง นอกเหนือไปจากกรณีที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกและนำเข้าซึ่งสินค้าบางอย่างดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

²⁸ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง พ.ศ.2482 ม. 4, 5, 6 และ 3 วรรคท้าย.

²⁹ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง พ.ศ.2482 ม. 3 วรรคแรก.

เห็นสมควรด้วยคำร้องขอของผู้ได้รับการส่งเสริมแล้วก็จะอนุมัติให้การคุ้มครองดังกล่าว และแจ้งเรื่องไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้นในกรณีนี้คือกระทรวงพาณิชย์ เพื่อดำเนินการ

6.2 การคุ้มครองโดยวิธีตั้งกำแพงภาษี

การคุ้มครองโดยวิธีตั้งกำแพงภาษีนี้ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 กำหนดไว้ว่า " เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริม คณะกรรมการอาจให้ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับสิทธิและประโยชน์พิเศษ โดย... (2) การขึ้นอากรขาเข้า สำหรับผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์หรือประกอบได้

ทั้งนี้ ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด"³⁰

พระราชกำหนดพิทักษ์อัตราศุลกากร เป็นกฎหมายที่กำหนดอัตราอากรขาเข้า และออก ตลอดจนการจัดเก็บ โดยกำหนดอัตราอากรของที่จะเรียกเก็บภาษีไว้ในพิทักษ์อัตราอากรแนบท้ายพระราชกำหนด³¹

การคุ้มครองกิจการของผู้ลงทุนโดยวิธีตั้งกำแพงภาษีตามข้อนี้ เป็นการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมที่จะร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อรับความคุ้มครอง ซึ่งเมื่อคณะกรรมการลงทุนเห็นด้วยก็จะดำเนินการให้โดยการแจ้งไปยังผู้มีอำนาจ คือคณะกรรมการพิทักษ์อัตราศุลกากร เพื่อดำเนินการ ทานองเดียวกับการคุ้มครองโดยการห้ามนำเข้า

ในการให้ความคุ้มครองโดยวิธีตั้งกำแพงภาษี หรือการห้ามนำเข้านี้ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอาจจะกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการใด ๆ เพิ่มเติมอีกก็ได้ โดยโดยปกติก่อนที่คณะกรรมการจะอนุมัติให้การคุ้มครองคณะกรรมการจะได้พิจารณาว่าสถานะความจำเป็นของผู้ได้รับการส่งเสริมว่าเหมาะสมที่จะได้รับการคุ้มครองหรือไม่

³⁰ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ. 2515 ข้อ 24.

³¹ ดูพระราชกำหนดพิทักษ์อัตราศุลกากร พ.ศ. 2503 ม.4 และพิทักษ์อัตราอากรแนบท้ายพระราชกำหนดประกอบ

พิจารณาถึงคุณภาพ และราคาของสินค้าด้วยว่า ผู้บริโภคจะเดือดร้อนหรือไม่อย่างไร และ คณะกรรมการจะได้อำนาจเงื่อนไขเกี่ยวกับราคาไว้เสมอ

6.3 การคุ้มครองโดยวิธีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ

จะเห็นได้ว่า การคุ้มครองโดยการห้ามนำเข้าและโดยวิธีการตั้งกำแพงภาษี ดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นการคุ้มครองที่ให้โดยต้องไปดำเนินการตามกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจล่าช้าไม่ทันการ หรืออาจจะกระทบกระเทือนแก่ผลิตภัณฑ์อื่นได้ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 จึงได้กำหนดวิธีการคุ้มครองโดยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ซึ่งโดยกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยตรง ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 ข้อ 27 มีเนื้อความว่า

"ในกรณีที่จำเป็น เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมให้คณะกรรมการโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ในอัตราที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินร้อยละห้าสิบของราคาขายปลีก และค่าขนส่งนอกประเทศของผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์นั้น

การกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้บังคับไม่เกินคราวละหนึ่งปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

คณะกรรมการโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา แก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกประกาศดังกล่าวในเวลาใด ๆ ได้ตามที่เห็นสมควร"³²

วิธีการคุ้มครองโดยการกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษนี้เป็นวิธีการใหม่ที่เพิ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ชี้แจงถึงสาเหตุไว้ว่า

³² ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 27.

เนื่องจากการคุ้มครองโดยวิธีห้ามนำเข้าในราชอาณาจักรหรือการขึ้นอากรขาเข้านั้น ในบางกรณีมีความไม่เหมาะสมในแง่ของหลักการและระยะเวลาอยู่บ้าง จึงได้กำหนดวิธีการคุ้มครองโดยการกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษขึ้น เพื่อเป็นมาตรการชั่วคราวเพื่อให้ได้รับผลเหมาะสมในการคุ้มครองและทันการ ในเมื่อมาตรการห้ามนำเข้าก็ดี หรือการปรับปรุงอัตราอากรขาเข้าก็ดี จะก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือเสียหายค่านอื่นหรือไม่ทันเวลา³³

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่คณะกรรมการจะกำหนดนี้ กฎหมายให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกินร้อยละห้าสิบของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งนอกประเทศของผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์นั้น

ราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งนอกประเทศของผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์นั้น หมายถึงราคา ซี.ไอ.เอฟ. ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคา เอฟ.ไอ.บี. ของผลิตภัณฑ์ที่จะนำเข้า นั้น เช่นในการนำเข้าชนิดหนึ่งจากอังกฤษ ซึ่งเป็นสินค้าชนิดเดียวกันกับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตได้ และผู้ได้รับการส่งเสริมร้องขอความคุ้มครองตามข้อนี้ ปกติผู้นำเข้าอาจจะส่งสินค้านั้นในราคา เอฟ.ไอ.บี. (Free on Board) หรือในราคา ซี.ไอ.เอฟ.

(Cost, insurance and freight) ก็ได้แต่ในการคิดราคาเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษนี้จะเรียกเก็บโดยถือเอาราคา ซี.ไอ.เอฟ. ซึ่งเป็นราคาที่รวมทั้งราคาของสินค้าบวกค่าประกันและค่าขนส่ง เป็นราคามาตรฐาน

อนึ่งคำว่า "ราคารวมค่าประกันและค่าขนส่งนอกประเทศนี้" นอกจากจะหมายความว่ราคา ซี.ไอ.เอฟ. (Cost, insurance and freight) ตามที่กล่าวข้างต้นแล้วอาจจะหมายถึงราคาอื่น ๆ ตามประเพณีทางการค้า และชนิดของการขนส่งที่รวมค่าประกันและค่าขนส่งนอกประเทศ และบวกค่าธรรมเนียมอื่น ๆ เช่นราคา

³³ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 (นครหลวงฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2515), หน้า 20.

C.I.F. and C. (Cost, insurance, freight and commission)³⁴

ในทางปฏิบัติคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประกาศกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผู้ได้รับการส่งเสริม เพื่อให้การคุ้มครองแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนหลายครั้ง เช่น ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 3/2518³⁵ ที่ 6/2518³⁶ และที่ 7/2518³⁷ ที่กำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าซึ่งไปตีไว้ในคลอโรโรคเรซินในอัตราร้อยละยี่สิบ การนำเข้าซึ่งเหล็กเส้นในอัตราร้อยละยี่สิบห้า การนำเข้าซึ่งผ้าและเส้นด้ายในอัตราร้อยละยี่สิบของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งนอกประเทศ ตามลำดับ

อนึ่งในการกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษในแต่ละครั้งคณะกรรมการจะตองกำหนดระยะเวลาไว้ด้วยเสมอ ทั้งนี้คงไม่เกินหนึ่งปี เพราะมาตรการให้ความคุ้มครองโดยการกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นมาตรการคุ้มครองชั่วคราวถึงไต่กลาวมาแล้ว

³⁴ ความหมายศัพท์ทางการค้าระหว่างประเทศกึ่งกลาวในแง่กฎหมายย่อ ๆ ดู Schmitt The Export Trade, (6ed.) (London:Stevens and Sons Limited, 1975), pp. 8 - 40.

³⁵ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 123 วันที่ 1 กรกฎาคม 2518.

³⁶ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 215 วันที่ 16 ตุลาคม 2518.

³⁷ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 259 วันที่ 23 ธันวาคม 2518.

การกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าตามการคุ้มครองในข้อนี้ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีอำนาจแต่เพียงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และประกาศ แต่การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรตามปกติอยู่ ฉะนั้นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามข้อนี้กฎหมายจึงกำหนดให้นำเอากฎหมายว่าด้วย ศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือเสมือนว่าค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้า เป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร³⁸

7. สรุปและวิจารณ์

หลักประกันและการคุ้มครองกิจการลงทุนของ เอกชนเท่าที่ปรากฏอยู่ในกฎหมาย ส่งเสริมการลงทุนได้แก่หลักประกันที่รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่แข่งขันกับผู้ได้รับการ ส่งเสริมการลงทุน หลักประกันที่รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มาเป็นของรัฐ หลักประกันในการนำและส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ หลักประกันในการ ที่จะอนุญาตเสมอไปให้ส่งผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตออกนอกประเทศ และการคุ้มครองกิจการ ของผู้ลงทุนที่ได้รับการส่งเสริม

นอกจากการกำหนดหลักประกันดังกล่าวไว้ในกฎหมายส่งเสริมการลงทุนแล้ว แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และรัฐธรรมนูบางมาตราก็ได้ยืนยันถึงหลักประกันและการคุ้มครอง ในเรื่องดังกล่าวบางเรื่องอีกด้วย

หลักประกันและการคุ้มครองการลงทุนทั้งหมดที่กล่าวมา เป็นหลักประกันใน กฎหมายภายในคือประกาศของคณะปฏิวัติ ในกฎหมายดังกล่าวไม่ได้บัญญัติถึงการระงับ กรณีพิพาทในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับเอกชนผู้ได้รับการส่งเสริมไว้ โดยเฉพาะ ในกรณีที่รัฐอาจละเมิดหลักประกันที่ให้ไว้ ในทางปฏิบัติผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะร้อง ขอให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเป็นหน่วยงานบริหารอันหนึ่งของรัฐ เป็นผู้พิจารณา

³⁸ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227 พ.ศ.2515 ข้อ 27 วรรคท้าย.

และดำเนินการ ฉะนั้นในแง่ผลบังคับทางกฎหมายของหลักประกันดังกล่าวจึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มี

นอกจากนั้นแล้วในกรณีที่รัฐละเมิดหลักประกันที่ให้ไว้ และเกิดความเสียหายแก่ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เช่นมีการจัดตั้งกิจการขึ้นแข่งขัน หรือโอนกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริมไปเป็นของรัฐ กฎหมายก็ไม่ได้กำหนดวิธีเยียวยาไว้ให้เอกชน ผู้ลงทุนก็ไม่สามารถที่จะใช้สิทธิทางแพ่งฟ้องร้องบังคับเป็นคดีในศาลแพ่งได้ เพราะไม่ได้เป็นข้อพิพาทหรือความจำเป็นในการใช้สิทธิทางแพ่ง หรือแม้จะมีการฟ้องร้องรัฐก็อาจจะอ้างหลักอธิปไตยแห่งรัฐที่จะไม่อยู่ภายใต้อำนาจศาลก็ได้

นอกจากปัญหาอุปสรรคที่ไม่มีหมอบัญญัติในการระงับข้อพิพาท และเอกชนไม่มีทางเยียวยาในกรณีที่รัฐละเมิดหลักประกันที่ให้ไว้แล้ว ปัญหาและอุปสรรคของการให้หลักประกันตามกฎหมายภายใน โดยทั่วไปดังที่ได้อธิบายแล้วในบทที่ 4 ก็อนุโลมมาปรับแก้กรณีนี้ได้ ซึ่งในที่สุดจะทำให้เห็นได้ว่า หลักประกันตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนดังกล่าวเป็นเพียงหลักประกันลอย ๆ เท่านั้น ยากที่จะสร้างความเชื่อถือได้

ในด้านความคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ประกาศของคณะปฏิวัติได้กำหนดวิธีการคุ้มครองไว้สามประการ คือ การคุ้มครองโดยวิธีการห้ามนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบ การคุ้มครองโดยการตั้งกำแพงภาษี และการคุ้มครองโดยการกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบได้ การคุ้มครองโดยสองวิธีแรก คือห้ามนำเข้าและการตั้งกำแพงภาษีเป็นการคุ้มครองที่ดำเนินการตามกฎหมายอื่น คือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการนำเข้าและส่งออกสิ่งของบางอย่าง และกฎหมายศุลกากร ซึ่งเป็นวิธีการทั่วไปเหมือนกับในกฎหมายลงทุนของประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ โดยเพียงมอบให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาว่าจะเหมาะสมหรือไม่อย่างไร หากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเห็นด้วยกับผู้ร้องขอ ก็จะอนุมัติให้การคุ้มครองและดำเนินการให้ต่อไป ส่วนการคุ้มครองโดยวิธีที่สามคือการกำหนดเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือ

ประกอบได้นั้น เป็นวิธีการชั่วคราวที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อใช้ทดแทนในกรณีที่การคุ้มครอง โดยสองวิธีแรกอาจไม่เหมาะสมหรือล่าช้าไม่ทันการ ในการให้การคุ้มครองโดยวิธีกำหนด คารธรรมเนียบพิเศษนี้ กฎหมายให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนโดยอนุมัติ ของคณะรัฐมนตรีที่จะดำเนินการได้เลย อย่างไรก็ตามคารธรรมเนียบพิเศษที่กำหนดขึ้นนี้จะ ต้องไม่สูงกว่าร้อยละห้าสิบของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งนอกประเทศของผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์นั้น และการกำหนดให้ความคุ้มครองชั่วคราวแต่ละครั้งนั้นจะต้องไม่เกินกำหนด คราวละหนึ่งปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนวิธีการจัดเก็บคา รธรรมเนียบพิเศษก็มอบให้เป็นหน้าที่ของกรมศุลกากร และให้นำเอากฎหมายว่าด้วยการ ศุลกากรมาบังคับโดยอนุโลม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย